

Lahden kaupunki
Kaupunkisuunnittelu

01.06.2023

Asianumero
8726/10.02.00.00/2021

Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika

Tiistai 1.11.2022 klo 12.00–13.12

Paikka

BW Tower, Askonkatu 2, Lahti, 5 krs. (kokoustila Kortteli) / Teams

Läsnä

Anna-Kaisa Ahtiainen, Hämeen ELY-keskus
Kirsi Lehtinen, Hämeen ELY-keskus
Elina Leukkunen, Uudenmaan ELY-keskus
Niina Ahlfors, Päijät-Hämeen liitto
Petra Reimi, Päijät-Hämeen liitto
Kaisa Torri, Päijät-Hämeen liitto
Lotta Vuorinen, Kymenlaakson liitto
Liisa-Marjatta Koskelainen, Lahden kaupunginmuseo
Raila Viljamaa, Päijät-Hämeen Pelastuslaitos
Jyrki Pussinen, VR-Yhtymä Oy, Matkustajaliikenne
Jouni Rantala, Metsäkeskus
Jukka Hämäläinen, Senaatti
Harri Hoffren, litin kunta
Harri Kuivalainen, Heinolan kaupunki
Suvi Lehtoranta, Orimattilan kaupunki
Aki Tiihonen, Asikkalan kunta
Harry Koskela, Lahden Talot
Jukka Anttonen, Lahden Talot
Leo Hyrkkänen, Lahti Energia
Mikko Kaarlampi, Gasgrid Finland Oy
Ari Maijanen, Posti
Virve Jämsen, Lahden kaupunki, Sivistyksen palvelualue
Mika Mäkinen, Lahden kaupunki, Konsernihallinto
Miikka Venäläinen, Lahden kaupunki, Konsernihallinto
Olli Alho, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Johanna Sääksniemi, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Johanna Palomäki, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Petri Peltonen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Jaakko Tikkala, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Juha Helminen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Satu Virtanen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö

Elsa Keskitalo, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Mika Kemppainen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Ismo Malin, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Jaana Martikainen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Maria Silvast, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Markku Sivonen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Rauno Särkkäaho, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Helene Vanninen, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Juha Alaluukas, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö
Sanna Suokas, Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristö

Käsitellyt asiat

1. Neuvottelun avaus ja järjestäytyminen

Johanna Sääksniemi avasi kokouksen klo 12.00. Sääksniemi toimi viranomaisneuvottelun puheenjohtajana ja Sanna Suokas sihteerinä.

2. Osanottajat

Kokouksen osanottajat listattu edellä.

3. Neuvottelun tarkoitus

MRL § 66 mukainen yleiskaavoituksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu.

4. Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheen esittely

Johanna Sääksniemi esitteli aloitusvaiheen toimenpiteitä ja laadittuja selvityksiä:

Lahden suunta -työn 2021–2025 osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on asetettu nähtäville 13.4.2022. Asiakirjaa päivitetään Lahden suunta prosessin edetessä vaiheittain.

Aloitusvaiheessa on pidetty viisi eriteemaista asukastilaisuutta:

- 11.5.2022 Sujuvaa ja laadukasta arkiliikkumista
- 24.5.2022 Kiertotalous yleiskaavassa
- 13.9.2022 Lahtelaiset maisemat ja arvorakennukset
- 27.9.2022 Lahden kävelyreitit
- 11.10.2022 Monimuotoinen luontomme

Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet on valmisteltu rinnakkain Lahden kaupungin strategian kanssa. Tavoitteet on laadittu uuden strategian mukaisesti kolmen eri teeman alle: Kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva. Kaupungin valtuusto on hyväksynyt työn tavoitteet 5.9.2022.

Aloitusvaiheessa on laadittu useita selvityksiä:

- Ikäihmisten paikat ja asumisen tarpeet
- Kiertotalous yleiskaavatasolla

- Pyöräilyn pää- ja aluereittien seutuuyhteudet
- Kaupunkientaloseselvitys
- Paikalliset maisemat
- Luontotyyppiselvitys
- Kävelyn laatureitit
- Kaupunkilogistiikka
- Sosio-ekonominen tarkastelu

Laadinnan alla on lisäksi vielä selvityksiä mm. elinkeinoelämään, rautatieasemapaikkojen teknisiin mahdollisuuksiin, kaupunkirakenteen vyöhykkeisiin ja alakeskuksiin sekä joukkoliikenteen tavoitevyöhykkeeseen liittyen.

Luonnoksen valmistelu on käynnissä ja tällä kierroksella laaditaan 4-5 oikeusvaikutteista yleiskaavakarttaa:

- 1) Yhdyskuntarakenne ns. pääkartta
- 2) Arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisemat
- 3) Viher-sinikartta
- 4) Infrakartta "liikenne"
- 5) Infrakartta "kiertotalous"

Kiertotalous kartalla on tavoitteena pystyä osoittamaan ylijäämämaille sijoituskohteita. Satu Virtanen tarkensi esitystä ylijäämämassojen osalta, että pysyvillä ylijäämämaiden sijoituskohteilla ei tarkoiteta läjitysalueita, vaan ylijäämämaiden hyötykäyttökohteita.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma (SUMP) päivitetään jo toteutuneiden toimenpiteiden osalta ja ideoidaan uusia toimenpiteitä. Lisäksi tehdään vaikuttavuuslaskelmat päästöihin.

5. Viranomaismielipiteet Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheesta

Anna-Kaisa Ahtiainen (Hämeen ELY-keskus) kertoi, että ELY-keskus ottaa tässä vaiheessa kantaa lähinnä osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Ahtiainen pitää hyvänä, että nyt käynnissä olevalla kierroksella tehdään useampi oikeusvaikutteinen kaavakartta. OAS on kattava ja hyvin laadittu ja osallistaminen on otettu siinä hyvin esiin. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on hyvä päivittää tavoitteet ja nykyisen kaavan tilanne. Ahtiainen mielestä tavoitteet ovat hyvin yleispiirteisiä. Luonnonympäristön osalta esim. selkeämpiä kuin kulttuuriympäristön osalta. Ilmastoasiat ilmeisesti kirjoitettu sisälle. Ahtiainen pohtii, että onko riittävästi konkreettisia tavoitteita, jotka ohjaavat suunnittelua.

Selvityksiä tehdään kattavasti, mutta tietoja tulee jalostua muotoon, jolla ne olisivat helpompia osallisille. Ahtiainen pohtii, olisiko hyvä avata jo otsikkotasolta sitä, että mitä selvitys tarkemmin kattaa ja kirjoittaa kuvaus selvityksestä. Näin olisi helpompi arvioida selvityksien kokonaisuutta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kuvattu niukasti vaikutusten arviointia. Olisi hyvä avata tarkemmin, mitä vaikutuksia arvioidaan. Kertoa, että arvioidaan kaavassa esitettyjen kaavavarausten vaikutuksia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on kerrottu, että vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään selvitys- ja lähtötietojen lisäksi viranomaisten lausuntoja, osallisten tuottamaa tietoa, mielipiteitä ja kommentteja. Ahtiainen pohtii, että onko oleellista käyttää osallisten mielipiteitä vaikutusten arvioinnissa? Vaikutusten arviointi on ennen kaikkea asiantuntija-arviota.

Ahtiainen kertoi, että ELY-keskusta kiinnostaa kulttuuriympäristöteeman kartta. Hämeen ELY-keskus voi mahdollisesti antaa ennakkokommentteja myöhemmin, kun nyt asiantuntija ei ollut mukana kokouksessa.

Kirsi Lehtinen (Hämeen ELY-keskus) otti kantaa luontoteeman osalta ja pitää kaavakarttojen teemallisuutta ja oikeusvaikutteisuutta hyvänä asiana. Sini-viherkartan teemat ovat hyviä. Hyvä, että yksittäisten kohteiden lisäksi verkostomainen tarkastelu ja ekologiset yhteydet ovat myös mukana tarkastelussa. Lajiston kannalta liito-orava on oleellinen ja siitä on jo paljon tietoa. Lehtinen kysyi, että onko uusi laadittava selvitys myös yksityisten maille? Direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat suojeltua ilman erillistä päätöstä tai rajausta. Onko muita lajeja, jotka olisi syytä tarkastella, kuten lepakot? Ismo Malin (Lahden kaupunki) kertoi, että liito-oraviin liittyen on tehty kaukokartoitus potentiaalisista kohteista ja että selvitys on tarkoitus tehdä sekä kaupungin, että yksityisten maalle.

Elina Leukkunen (Uudenmaan ELY-keskus) keskittyi liikenneteemaan ja kiinnitti huomiota siihen, että selvitykset painottuvat kestäviin liikennemuotoihin, paljolti myös tehdyissä seudullisissa selvityksissä. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa eli SUMP:ssa on mainittu, että tutkitaan kaikkia liikennemuotoja. Olisi hyvä muistaa tarkastella myös autoliikennettä erityisesti alueilla, joilla esitetään uutta maankäyttöä. Liikenne-ennusteet tehty monessa kaavahankkeessa aika lyhyelle aikajaksolle. Leukkunen kysyi, että voisiko tämän työn yhteydessä tehdä liikenne-ennustetta pidemmälle ajalle? Onko ollut puhetta, miten liikenne-ennustetta tehdään? Johanna Sääksniemi kertoi, että nyt käytetään liikennemallia. Jaana Martikainen (Lahden kaupunki) pohti, että maakunnallisen liikennemallin päivityksen yhteydessä voisi olla hyvä päivittää myös yleiskaavassa käytettävää liikennemallia. Leukkusen mielestä tämä helpottaisi uusien alueiden liikennemäärien arviointia.

Jouni Rantala (Metsäkeskus) kertoi, että rajauspäätökset metsälain mukaisista kohteista tekee viranomaisen. Rantala pohti, että muodostuuko luontotyyppikartoituksen konsultin tekemä rajaus valituskelpoisen päätöksen? Kirsi Lehtinen täsmensi, että metsälain mukaisen metsätyyppirajauksen tekee Metsäkeskus. Luontotyyppikartoituksen kohteiden osalta on pohdittava mihin lakiin perustuva rajaus on? Nämä voisivat olla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia

monimuotoisuuskohteita, jotka tulee kaavassa arvioida. Selvitys on oikein painotettu muutosalueille, niiltä sitä aineistoa tarvitaan. Lahdella on hyvät tiedot ja nyt toivotaan, että tiedot tulee enemmän sellaiseen muotoon, johon myös osalliset pääsisivät käsiksi ja arviomaan.

Jouni Rantala kertoi, että Metsäkeskukselle liito-oravat tiedot tulevat rajapinnasta viranomaiselta eli ELY-keskukselta. Jos aineisto on kaupungin aineistoa, ei tieto lataudu Metsäkeskukselle. Aineistoa ei voi olla kahdessa paikassa. Kirsi Lehtinen kertoi, että ELY-keskus toivoo, että kaupunki tai luontokonsultti ilmoittaa selvityksissä havaitut uhanalaisten lajien tiedot Laji.fi -tietokantaan, jotta tieto saadaan myös Metsäkeskukselle. Lehtinen kysyi, että onko Lahdella tunnukset laji.fi tietokantaan? Juha Helminen (Lahden kaupunki) kysyi, että onko Lahokaviosammal yhä suojeltu? Kirsi Lehtinen kertoi, että lahokaviosammal ei ole enää erityisesti suojeltu laji, mutta rauhoitettu ja erittäin uhanlainen laji. Jos havaintoja lajista ilmenee, on hyvä olla ELY-keskukseen yhteydessä, jotta tapauskohtaisesti voidaan ohjeistaa huomioon ottamistarve ja -toimenpiteet.

Jouni Rantala kertoi, että ilmastonkestävät metsänhoitosuositukset ovat tulossa Tapiolta. Ikääntyvissä metsissä on ilmastoriskejä, kun tavoitteena on parantaa hiilensidontaa. Kun puusto ikääntyy, alkaa metsä vuotamaan hiiltä. Metsän ilmastovaikutukset hyvä tehdä. Muuttuvan maankäytön osalta metsäalueiden muutoksien hiilivarastopoistumat olisi hyvä laskea ja tuoda numeroina esiin. Hyvä myös pohtia, voisiko muualla metsittää?

Niina Ahlfors (Päijät-Hämeen liitto) kertoi, ettei liitolla ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Kaupunkiseutusuunnitelma on siinä vaiheessa, että väestöä ja työpaikkoja mitoitetaan ja kaupunki voi nyt niitä kommentoida. Yleiskaava jatkaa kaupunkiseutusuunnitelman työvaihetta. MAL toimenpiteisiin liittyen Ahlfors toi esiin Heinola-Lahti-Orimattila radan yhteistyötarpeen. Heinolan Vierumäen osayleiskaavan laatiminen on käynnissä ja siinä tarkastellaan mitoitusta lähijuna huomioiden. Olisi hyvä nyt myös Lahdessa yleiskaavatöissä tarkastella teemaa ja ottaa Orimattila mukaan yhteistyöhön.

6. Kaavatyön eteneminen ja jatkotoimenpiteet

Johanna Sääksniemi kertoi, että työ jatkuu laatimalla kesken olevat selvitykset valmiiksi ja rinnalla valmistellaan kaavaluonnosratkaisuja sekä kaavamääräyksiä. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman päivitys on valmistelussa. Tavoitteena saada Lahden suunta 2021–2025 luonnos päätöksentekoon ja nähtäville alkuvuonna / keväällä 2023.

Sääksniemi kertoi lisäksi edellisen kierroksen tilanteen. Lahden suunta -työstä 2017–2020 jätetyt valitukset on hylätty Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa.

Lisätty tieto kokouksen jälkeen: Korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 1.12.2022 päättänyt, ettei se tutki Salpausselän luonnonystävät ry:n valituslupahakemusta, koska se on saapunut korkeimpaan hallinto-

oikeuteen valitusajan päätyttyä. Lahden suunta -työ 2017–2020, Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma, kuulutettiin lainvoimaiseksi 2.12.2022.

Jouni Rantala ilmoitti, että Metsäkeskus haluaa yleiskaavaluonnoksen ja -määräykset paikkatietomuodossa (arc-aineisto), jotta voi ladata sen omaan järjestelmäänsä.

7. Neuvottelun päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.12.

Johanna Sääksniemi
Puheenjohtaja

Sanna Suokas
Sihteeri

Liitteet

OAS
Esittelydiat

Jakelu

Osallistujat